הריני נזיר פרק שני נזיר ט.

הריני נזיר מן הגרוגרות וכו' כש"ל נזיר. דכיון דאמר הריני נזיר חל עליה נזירות וכי הדר ואמר מן הגרוגרות ומן הדבילה לא אמר כלום: **וכ"ש אינו נזיר.** דכיון דאמר מן הגרוגרות לא שייך שום נזירות בגרוגרות ודבילה: **א"ר יהודה אף כ"ש לא אמרו.** שיהיה בו שום נזירות כלל (ב) אלא נפי מה שאמרו שחושבין (ג) לדברי נזמן שאומר (ג) הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה והרי הן עלי קרבן כלומר (ד) שאסורין עליו בקרבן שיהיה נדור מלאכול מהן אבל משום נזירות אין חושבין בו כל עיקר: **גמ' ולדברי כ"ש אמאי הוי נזיר.** בתמיה. מכל אשר יעשה מגפן היין אמר רחמנא דליהוי נזיר אבל מגרוגרות ודבילה דלא מגפן היין הוא לא: **כ"ש אין לו כר"מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה.** (ג) ערך (ד) כלי עלי אדם יודע שאין ערך (ה) לכלי ותייב בכל (ו) דמי ערכו אף ה"נ כי אמר הריני נזיר מן הגרוגרות יודע הוא שאין נחרין מן הגרוגרות ואין מוציא דבריו לבטלה ומקבל עליו נזירות גמורה: **וכ"ה.** דאמרי אינו נזיר סבירא להו כרבי יוסי דאמר בגמ' נדר תמורה בפ' כיצד מעבירין (דף כה:) דבגמר דבריו אדם נתפס וכיון דאמר בגמר דבריו אדם נתפס לשון אחרון ולא חיילא עליה כלל. ות"ת הא אמר ר' יוסי דאף בגמר דבריו אדם נתפס ומדקאמר אף ליהוי נזיר משום דתפוס לשון ראשון הא ל"ק דהיכא א"ר יוסי אף בגמר דבריו אדם נתפס כגון שהיתה לו בהמת חולין וזולה להמיר אותה על שמי בהמות קדשים שלפני אחת עולה ואחת שלמים ואמר זו תמורת עולה ותמורת שלמים דכיון דאפשר לקיים דבריו הראשונים והאחרונים ממכר ויבא בדמי תליה עולה ובדמי תליה שלמים (ד) אמרינן דאף בגמר דבריו אדם נתפס שכן היתה כוונתו מתחלה לכך לשם עולה ולשם שלמים אלא שלא היה יכול להוציא את שניהם מפיו בבת אחת ואמר כזו אמר זו אבל גבי נזירות ליכא למימר הכי הוה ליה האי נדר ופתחו עמו שלא הזיר אלא מן הגרוגרות והואיל דלא חייל עליה נזירות בגרוגרות אין בדבריו כלום ואינו נזיר כלל: **וכ"ש נמי.** כיון דהאי נדר פתחו עמו (ה) אמאי הוי נזירות כלל הא פתחו עמו דאינו רוצה להיות נזיר אלא מן הגרוגרות וכל היכא דפתחו עמו אפילו ר"מ מודה: **אלא כ"ש סברי לה כר"מ.** (ו) ומש"ה כיון דאמר הריני נזיר הוה ליה נזיר ודאי והאי דלבתר הכי אמר מן הגרוגרות ואינו (ז) אפ"ה מוחר כיון דכ"ש סברי אין שאלה בטעות להקדש ולא לטעות בנזירות דהקדש דמי כדכתיב קדוש יהיה גדל פרע (במדבר ו): **וכ"ש סברי.** כיון דלא הזיר כשאר הנחרין שאין נוחרין אלא מן היין אין שום נזירות אל עליו דאית להו כר"ש דתנן כו' (ח) לנסוף קתני לה: (ו) (ט) מתני' דקתני לכ"ה אפי' נדור לא הוי: (ח) **כ"ש.** דסברי נדור מן הגרוגרות ונזיר מן היין סברי להו כר"מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה וכיון דאמר הריני נזיר ב"ש נזיר והוי נמי נדור מן הגרוגרות דסברי לה כר' יהודה דאמר (ט) שאוסרין עליו בקרבן ומתני' קתני דכ"ש סברי נזיר ותו לא: **וכ"ש נדור.** מן הגרוגרות ודבילה ואינו נזיר מן היין משום דנדר ופתחו עמו הוא ומתניתין קתני דבית הלל אומרים אינו נזיר דבין לרבי יהודה בין לתנא קמא דידיה אליבא דבית הלל אינו נדור ואינו נזיר: **ליענא אחריינא אמרי לה כו'** (ו) **נדור ואינו נזיר.** ותנא קמא דר' יהודה אמר דנזיר אליבא דכ"ש והיינו דלא כרבי נתן: אמר מ"ם דבעבר כלי מתחייב דמים מטעם דאין אדם מוציא דבריו לבטלה לעולם וי"ל דלא דמי דהתם נהי דאין שייך ערך לכלי דמים מיהא שייכא ביה ואדם זה נתכוון ליתן להקדש מה שיוכל הלכך נותן דמיו וקרי להו ערך לדמי האדם נמי הוי דמים להכי קרי דמי כלי ערך אבל גרוגרות לא שייך בהן לשון נזירות כלל וע"כ הוצרא דבריו לבטלה וה"ק הריני נזיר לא מיין אלא מגרוגרות וסיפא דפריני תחילת דבריו קאמר הלכך לאו כלום קאמר: **לאיתשולי** קאתי. לאו דוקא לאיתשולי הוא לא בא לשאול לאחר על נדרו ממחת אמר שחל בו איחר ונולה לנו שאין בדעתו לידור כלל כי אמר דברי שאינן כי אין נזיר מן הגרוגרות: ולב"ש נדרו ופתחו עמו. דנהי דאית להו דאין אדם מוציא דבריו לבטלה מ"מ מה שהוציא מפיו מן הגרוגרות מאי קא עבדת וכמאי דיינת ליה דלא דמי לאומר ערך כלי ופתחה מבן חדש שאין אדם מוציא דבריו לבטלה מתרצינן לדוריה

הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה בש"א נזיר. כל דין נזירות עליו ונהי דנחית לפרושי ולא פירש מיולא מגפן היין וכגמ' מפרש טעמא. בתוספתא (ריש פ"ב) כיצוי כיצוין בש"א נזיר ובה"א אינו נזיר אחה כיצוי כיצוין האומר הריני נזיר מן הדבילה ולמה קרי ליה כגוויי מה שייך דבילה בנזירות וי"ל דכיוון[2] קרי לדבילה תירוש: **אמר ר' יהודה אף כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי עלי קרבן.** רבי יהודה פליג אתנא דמתניתין אליבא דב"ש וקאמר דלא הוי נזיר לדין נזירות כיון דלא נדר מאשר יולא מגפן היין אלא נדור הוי מן הגרוגרות ומן הדבילה כאילו אמר הרי הן עלי כקרבן וא"ת אינו נזיר[3] והא אינו נזיר קאמר ואיך יהיה נזיר[3] וי"ל דנזיר לשון הפרשה וכאילו אמר הריני פרוש מן הגרוגרות וא"ת והא בנדרים (דף יג.) מוכח לרבי [יהודה] אמר[4] קרבן לא הוי נדר בקרבן עד שיאמר בקרבן בכ"ף וי"ל דה"מ כשלא אמר עלי אלא ככר זה קרבן אבל כי אמר ככר זה עלי קרבן א"ל לומר כ"ף: **אין אדם מוציא דבריו לבטלה.** נתלוו בנערכין (דף כ. ע"ש) בהאומר ערך כלי עלי דאין ערכין לכלי רבנן פטרי ליה מכלום וה"מ פליג ואמר אדם יודע שאין ערך לכלי וגמר ואמר לשם דמיס ונותן דמי הכלי להקדש לפי שאין אדם מוציא דבריו לבטלה והה"ג דבריו לבטלה[5] יוסי דאמר בגמר דבריו אדם נתפס ואמאי נדר ופתחו עמו הוא דר"[5] יוסי דהאומר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים תרבה עד שתסתאב ותמכר ואמאי תמורת שלמים לשון אחרון ולא חיילא עליה כלל ומ"ש דבריו לבטלה ואינו נזיר כיון שהוציא מפיו דבר אחר לא הוי נזיר ולא נדור. ואמאי בני הישיבה היו תמיהים היאך הוי נזיר לב"ש הא כתי' מכל אשר יעשה מגפן היין: ר"מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה בערכין פ' האומר משקלי עלי קא' ר"מ האומר ערך כלי זה עלי או ערך פחות מבן חדש נותן דמים ומפרש טעמיה משום דאין אדם מוציא דבריו לבטלה יש לנו לומר שטעה וכסברה היה שיש נזיר בכה"ג: כר' יוסי דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס נבי ה"ז תמורת עולה תמורת שלמים דקאמר ר' יוסי תרבה עד שתסתאב ויביא בדמיה חציה עולה וחציה שלמים דכיון דמתחלה היה בדעתו לומר שהיהון חייל שתיהן הכא נמי מתחלה היה דעתו לומר הריני נזיר מן הגרוגרות והרי נדר ופתחו עמו עם הנדר אמר שהא של היתר ונלה לנו שאין בדעתו לידור כלל כי אמר דברי שאינן כי אין נזיר מן הגרוגרות: ולב"ש נדרו ופתחו עמו. דנהי דאית להו דאין אדם מוציא דבריו לבטלה מ"מ מה שהוציא מפיו מן הגרוגרות מאי קא עבדת וכמאי דיינת ליה דלא דמי לאומר ערך כלי ופתחה מבן חדש שאין אדם מוציא דבריו לבטלה מתרצינן לדוריה

הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה בש"א נזיר ובה"א אינו נזיר אמר רבי יהודה אף כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי הן עלי קרבן: גמ' הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ב"ש אומרים נזיר ואמאי מכל אשר יעשה מגפן היין אמר רחמנא ב"ש סברי לה כר"מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה וב"ה סברי לה כרבי יוסי דאמר בגמר בגמר דבריו אדם נתפס והאי נדר ופתחו עמו הוא ובית שמאי נמי נדר ופתחו עמו הוא אלא ב"ש סברי לה כרבי מאיר דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה וכיון דאמר הריני נזיר הוה ליה נזיר כי קאמר מן הגרוגרות ומן הדבילה לאיתשולי הוא דקאתי וב"ש לטעמייהו דאמרי אין שאלה בהקדש וכיון דאין שאלה בהקדש אין שאלה בנזירות ובית הלל סברי כר"ש דתנן ור"ש פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים

מתני'

מוציא דבריו לבטלה וה"ג אדם יודע שאין נזירות בגרוגרות וגמר ואמר לשם נזירות יין וכ"ה סברי לה כר' יוסי דאמר בגמר דבריו אדם נתפס והאי נדר ופתחו עמו הוא דר"[5] יוסי דהאומר הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים תרבה עד שתסתאב ותמכר ואמאי תמורת שלמים לשון אחרון ולא חיילא עליה כלל ומ"ש דבריו לבטלה ואינו נזיר כיון שהוציא מפיו דבר אחר לא הוי נזיר ולא נדור. ואמאי בני הישיבה היו תמיהים היאך הוי נזיר לב"ש הא כתי' מכל אשר יעשה מגפן היין: ר"מ דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה בערכין פ' האומר משקלי עלי קא' ר"מ האומר ערך כלי זה עלי או ערך פחות מבן חדש נותן דמים ומפרש טעמיה משום דאין אדם מוציא דבריו לבטלה יש לנו לומר שטעה וכסברה היה שיש נזיר בכה"ג: כר' יוסי דאמר אף בגמר דבריו אדם נתפס נבי ה"ז תמורת עולה תמורת שלמים דקאמר ר' יוסי תרבה עד שתסתאב ויביא בדמיה חציה עולה וחציה שלמים דכיון דמתחלה היה בדעתו לומר שהיהון חייל שתיהן הכא נמי מתחלה היה דעתו לומר הריני נזיר מן הגרוגרות והרי נדר ופתחו עמו עם הנדר אמר שהא של היתר ונלה לנו שאין בדעתו לידור כלל כי אמר דברי שאינן כי אין נזיר מן הגרוגרות: ולב"ש נדרו ופתחו עמו. דנהי דאית להו דאין אדם מוציא דבריו לבטלה מ"מ מה שהוציא מפיו מן הגרוגרות מאי קא עבדת וכמאי דיינת ליה דלא דמי לאומר ערך כלי ופתחה מבן חדש שאין אדם מוציא דבריו לבטלה מתרצינן לדוריה

מן הגרוגרות ומן הדבילה אבל הכא מן הגרוגרות דקאמר דיינינן (רמאס) [דסתר] לי' ומשני מתוך שאין אדם מוציא דבריו לבטלה מראשית דבריו דאמר הריני נזיר הוי נזיר ומה שאמר מן הגרוגרות דיינינן ליה בחזרה שרצה למצוא פתח שאלה לנדרו כאדם המתחרט על נדרו ובא לפני חכם ופותח בפתח של חרטה לשאל על נדרו גם זה נתחרט בתוך כדי דיבור ואמר דבר אחר אבל בזה שפותר מה שאמר הריני נזיר ולא אולינן כתר סיפא דמילתי' דב"ש לטעמייהו דאמר לקמן (בדף"ה) דהקדש בטעות הקדש דילפינן מתמורה הלכך לא שייך בה שאלה וה"ה חזרה וכן נמי בנזיר דכתיב ביה קדוש יהיה האף בתוך דיבור אין יכול לחזור בו הלכך הוי נזיר: וב"ה סברי כר"ש אבי הרי עלי מנחה מן השעורים דקאמר פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים הכא נמי

מסורת הש"ס

ג) (לקמן י.) ממחות פל: קנ., ב) (ערכין ה. וש"נ), ג) (פסחים נג: וש"נ), ד) (לקמן יב: ממחות פל: קנ.), ה) (נדרים עח. ב"ב נ: [ערכין כ.], ו) (פסחים נג: ממחות קנ. ב"ב נ:), ז) ל"ל שאסלא, ח) מלמן שיין לע"ב, ט) ל"ל ומדור, י) גירסת מ"מ לטעמייהו, כ) גירסת מ"מ וכ"ש ס"ל.

נוסחת הריב"ן

ג) בדברו: ב) (הריני כו' הדבילה) ליתא בכ"י: ג) שאוסרן: ד) זה: ה) ליה: ו) (דמי) ליתא בכ"י: ז) ומיהו: ח) ובסוף: ט) (ממתניתן כו' לא הוי) ליתא בכ"י: י) שאוסרן עליו בקרבן הכ"ד ואח"כ מה"ד מתניתן קתני לב"ה בלפני' נדור לא הוי ולקמן הא דאמרינא אחרינא אמרי לה ר' נתן לומר כו' והכ"ד ואח"כ מ"ש אמר הרי עלי והשאר ליתא:

הגהות הב"ח

(א) גב' ולבית שמאי נמי: (ב) רש"י ד"ה ל"ל יהודה וכו' שום נזירות כלל בזמן שאומר הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה אלא שאמרו שחוששין לדבריו לפי מה שאומר הרי הן עלי קרבן ר"ב פי' שאומר עתה נלכי היה לו שיהיו הגרוגרות עלי קרבן: (ג) ד"ה כ"ש אין לו וכו' דכיון לנעלה דהאומר ערך זה עלי וכו' וחייב בכל דמיו אף ה"נ נ"ב ומי' ערכין דף ה ע"א מ"ר המעריך פחות מבן חדש ר"מ אומר נותן דמי וחכ"א לא אמר כלום כמאי קתפלגי ר"מ סבר אין אדם מוציא דבריו לבטלה וכו' ופליגי נמי התם בכלי וע"ש עוד דף כ ע"ב: (ד) ד"ה וכ"ה לאמרי וכו' אלא שלמים אתם אמרינן וכו' דליבא לאימר: (ה) ד"ה ולב"ש נמי וכו' עמו הוא אמאי: (ו) ד"ה וכ"ה סברי וכו' קתני לה הכ"ד ואח"כ מ"ה כ"ש סברי נדור: (ז) ד"ה ליענא אחרינא אמרי לה כו' ב"ש סברי נדור ואינו נזיר וכו' והיינו דלא כר' נתן ומתניתין קתני לב"ה אינו נזיר אבל נדור מיהא הוה ולישנא אחרינא אמרי לה ר' נתן אומר כו' דאפילו נדור לא הוי הכ"ד ואח"כ מ"ה אמר הרי עלי:

הגהות התוספות

1. ל"ל ותימה למה. 2. ל"ל דכיוצאי מפרש דקרי לתרוגי כו' ר. 3. ל"ל נדור. 4. ל"ל דלא אמר. 5. ל"ל הא דר' יוסי. 6. ל"ל והא ר' יוסי דקאמר בגמר. 7. ל"ל דהני מילי, ומיהת דהכי מפורש נמחק. 8. תינח הכא ומאי. 9. ל"ל בנדור. 10. תיכות יתוירן דשמיהם דס"ל דשני' נמחק, ול"ל דאמר הכא כו'. 11. ל"ל לא לא. 12. ל"ל נחזר.

מוסף רש"י

הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה. גרוגרת ודבילה לא שייכא כהו נזירות (מנחות קנ.) ואין נזירות אלא מן היין (שם פא. מכת"י). בית שמאי אומרים נזיר. מן היין דתפוס לשון ראשון (שם קנ.) אינו נזיר. (שם פא.) יכיון דאמר הריני סתם, נזירות מיין משמע (שם מכת"י). ובית הלל אומרים אינו נזיר. דנדר ופתחו עמו הוא (שם). בגמר דבריו אדם נתפס. אף בגמר דבריו אדם נדבק ונתפס, כלומר מוקפ הוא את גמר דבריו, דמגן הכי זו תמורת עולה תמורת שלמים, כי זו תמורת עולה, דבריו כ' מאיר דאמר תפוס לשון ראשון, ר' יוסי אומר אם לכך נתכוון אמלה כוחיל ולא הוי אפשר ליה לזוהות שני שמות כאחד ועל כרחו הוצרת זה אחר זה, דבריו קיימין ותרבה עד שתסתאב ותמכר ויבא בדמי תליה עולה ובדמי תליה שלמים (פסחים נג.). נדר ופתחו עמו הוא. אם אמר אמר מחרטה (נחות פא: מכת"י) אם הנדר אמר בתחתה לו אמר אמר פתח שאלה בהקדש. דהקדש טעות הוי הקדש (נדרים עח.) אין שאלה בהקדש. (שם קנ.). אין שאלה בהקדש. דהקדש טעות הוי הקדש בכוס הקדש בעולם, דאפילו כשמגלה לו הכוס פתח לו תרוצה אינו יכול להמירו, דאמ"נ דעוקר את הנדר מעיקרו ומרשהו מדר של עשות, אפילו הכי נמי הקדש לא אמרינן אם הכי, דאפילו כשנעשה הקדש בטעות הידוח לתקדש, תפני ליה הקדש נמוד, כ"ש היכי דהוקדש בלא טעות שלא יועיל פתח הקרוצה שיגלה לו הכוס לבחוריו (ב"ב קכ.). ור' שמעון פוטר. כלומר הרי עלי מנחה מן השעורים, דתנן בממחות מנחה מן החטים, דיכון דאמר הרי עלי מנחה תפוס לשון ראשון ומנחה אינה כאה מן השעורין נדבה, הלכך יבוא מן המתיעון, ור' שמעון פוטר דאמר לף כגמר דבריו אדם נתפס ונדבק ודעתו לכל מה שמוליא כפיו ומלמנתן שעורין נתכוון ופטור שאדם יכול להתנדב ולהביא כן ולפיכך אין בדבריו כלום (פסחים נג.).

עין משפט
נר מצוה

א א מיי' פ"ט מהלכות מירות הלכה י:

תורה אור השלם

1. כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל:
במדבר ו ד

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה אין אדם מוציא דבריו לבטלה וכו' וי"ל דלא ניחא ליה וכו' ומעתה אפילו ר"מ דערכין יכול לפטור כב"ה ד"מתני' מטעמא דקתמר וכו' כל"ל: **ב)** ד"ה תיפוק ליה אלא כו' מרבה אמינא דאין לו מרבה אמינא דאין לו מרבה אמינא דאין לו

ט: הריני נזיר פרק שני נזיר

עין משפט נר מצוה

ב א מיי' פ"ח מהלכות מירות הלכה י' ועיין שם בכ"מ:
ג ב ג מיי' פי"ז מהלכות מעשה קרבנות הלכה ט ועי"ש בכ"מ:

מוסף רש"י

מן הגרוגרות ומן הדבילה הוי נזיר. לכיון דאמר כריני נזיר חל עליה מירות, וכי הדר ואמר מן הגרוגרות ומן הדבילה לא אמר כלום (לעיל ס.) אע"פ שאמר ענין שאינו כמירות, כיון דאמר הרי אני נזיר תפוס לשון ראשון והוי נזיר (מנחות פא:).

פי' הרא"ש

לא נדר כדרך הנודרים שאין נזיר מן הגרוגרות: בש"א נדור ונזיר פי' נדור או נזיר אם אמר לא היה בלבי לנזירי אלא שיהו עלי קרבן הוי נדור ואם לא אמר כלום הוי נזיר דסבר כר"מ וכר' יהודה וב"ה סברי כרבי יהודה דמתיר אליבא דב"ש והיינו דלא כת"ק ודלא כר' יהודה: קמח יביא סולת קמח שאינו מנופה יביא סולת מנופה. יביא שמן ולבונה שאין מנחה נדבה בא בלא שמן ולבונה: חצי עשרון יביא עשרון שאין מנחה בא פחות מעשרון חרץ מנחת חביתין: באומר אילו הייתי יודע שאין נודרים כך וכו' ואיכא למימר שטעה לפי שיש מנחה באה שעורים מנחת העומר ומנחת קנאות אבל במתני' במאי איכא למטעי ולא שייך כלל גרוגרות לנזיר: אבל אמר מן העדשים לא אמר כלום דבהא לא טעי אינש דאין מנחה באה עדשים: הדר ביה חזקיה לגבי ר' יוחנן ר"ג לתני מן העדשים ול"ג קסבר חזקיה ב"ש ור' יהודה ובמנחות פ' המנחות ל"ג ליה והכי ריש התם אלא ש"מ משום דטעי הוא בשעורים טעי בעדשים לא טעי יש לישב גירסת הספרים גרסי אלא קסבר חזקיה ור' יהודה ומוקי למתני' ר"ש והכי פי' הדר ביה חזקיה ממאי דאוקי מתני' כב"ש אליבא דת"ק אמר הרי נזיר דא"כ אפי' מן העדשים נמי: אלא מבר ר' יהודה דאמר מ' פליגי וכי היכי דמן הגרוגרות ומן הדבילה הוי נדור ומפרשי' דבעי למימר שיהא מופרש מהן משום דשייך בהו איסור דר ה"ה נמי הרי עלי מנחה מן השעורים יביא מנחה כיון דיש מנחה באה שעורי' אבל אמר מן העדשים לאו כלום נאמר דאין מנחה באה בעדשים אבל לב"ה כי היכי דמן הגרוגרות לא הוי נדור ה"ה מן השעורים לא ביא חיטים והא דר' יוחנן דאמר באומר אילו הייתי יודע וכו' ובעדשים לא טעו אינשי כי היכי דלב"ה מן הגרוגרות לא הוי נדור ונזיר אפילו אי אמר אילו הייתי יודע וכו': לא מיבעיא מן העדשים דמייתי מנחה מעלייתא דליבא למימר מנחה מעלייתא הוא דהדר ביה מן העדשים אלא ודאי בתחלה נתכוון לומר מנחה מעלייתא ומהדר קא

מסורת הש"ס

ג) מנחות קג., ב) [עם כל הסוגיות ע"ש], ג) גלגה הסם כל"ל, ד) כ"ל כמנחת העומר וכמנחת.

נוסחת הריב"ן

ה) הלכך הוא"ל דגמר: ו) הוי נזיר דלית ליה לחקיק אלא סברא דהוי נזיר אלא טעמא כי: ז) דכ"ש: ד) הריני יהודה: ה) קאמר למתניתין: ו) קאמר:

הגהות הב"ח

(א) גב' תפוס לשון ראשון אלא אפי' כי אמר מן הטעורין אימא ודאי דהכי קאמר: (ב) רש"י ד"ה ור' יוחנן וכו' הלכך כיון דגמר נפשייה: (ג) ד"ה ואמאי הדר וכו' דמביא מן המתיון: (ד) ד"ה מתני' וכו' דאם טיעא וכו' גבי מנחות נמי כי אמר מן העדשים מייתי מן החיטים אמר מלי מירא דתני מן הטעורין דהוי דבר וכו' דגבי נזיר ניכוו לב"ש דאיתא לה: (ה) ד"ה והא אמר וכו' דגבי הקרבנ ניכוו קתני למתניתין: (ו) ד"ה גלגה לא מיבעיא קאמר מיבעיא כי אמר: (ז) ד"ה אלא אפילו כי אמר מן הטעורין דלית לן למימר הכי הואיל ומיטו קרינן ודאי דלבקריב כל"ל והכ"ל עם ד"ה וכמנחת קטנה:

גליון הש"ס

גמ' וב"ש היא. קשה לי הא טעמא דב"ש דלאן שאלה בקדש היכי שייך בהריני נזיר דהיא נתפס בקדושה לגבי הכא באומר הרי עלי מנחה דלא הקדיש עדיין אלא חיל הקדש על שום דבר רק שקיבל עליו להביא מנחה והוי רק נדר בעלמא ומשמעו נדאה דבאומר הרי עלי להביא עולה דמוקה ב"ש דיש לו המרה:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה יביא מן המתיון וכו' אלא דמוקמי. אלא דמוקמי נמתק וכ"ב זה טעמא דמנחת חוטא ב"ב בתה מן המתיון דוקא אלא כל"ל אלא דעומר ומנחת קנאות לו כ"ל אלא דטעומר ומנחת עומר. אורח מיישר: ב) ד"ה באומר אילו הייתי יודע וכו' ומנחת חוטא נמתק מלא חוטא וכ"ב עומר: ג) בא"ד וכן בקמח טעה ומנחת קנאות וכמנחת ומנחת חוטא וכמנחת קנאות כל"ל ל"מ: ד) ד"ה המם משום דטעומ הוא וכו' ור' יוחנן אמר וכו' כ"ב כתן הכ"ל ותא"ב מכ"ד ולאמא:

הגהות התוספות

1. כ"ל ומיטו. 2. תיבות ולכו' יוחנן אמר כו' נמתקות. 3. כ"ל מה שאמר. 4. כ"ל אם אפשר.

פוטר וא"ת למה הולרך לומר ב"ה כר"ש ליתא ב"ה לטעמייהו דאמרי יש שאלה להקדש וי"ל משום דאמרי לב"ה הכי דנזיר מיין לא הוי נדור מיהא ליהוי מן הגרוגרות להכי קאמר כר"ש דפוטר לגמרי שלא התנדב כדרך המתנדבים שאם בא להיות נדור מן הגרוגרות הל"ל בלשון קוסם כדרך הנודרים: **ב"ש** סברי בר"מ. דאמר אין אדם מוציא דבריו לבטלה להכי הוי [נזיר וכרבי יהודה] דמתני' דאמר נדור הוי וב"ה סברי כר' יהודה דמתני' דנדור מיהא הוי ולא כר"ש דפטר לגמרי: **ב"ש** בר' יהודה. ונדור מיהא הוי וב"ה כר"ש ואפילו נדור לא הוי: **יביא** מן החיטין. שאין מנחה באה שעורין אלא [1] דחוטא ומנחת קנאות: **יביא** עשרון שלם. שאין מנחה קמוצה מעשרון והוי [2] טעמא דכולהו: **לאו אמרי ב"ש** מן הגרוגרות ומן הדבילה הוי נזיר. אע"ג דגרוגרות לא שייכי לנזירות כלל מטעמא דפריסית לעיל משום דאין אדם מוציא דבריו לבטלה ה"נ מן השעורין אע"ג דלא שייכי שעורין למנחה יביא חיטין דאין אדם מוציא דבריו לבטלה:

באומר אילו הייתי יודע כו'. בבי"ת גרסי' באומר כלו' באומר בפירוש אילו הייתי יודע שאין נודרים שעורין כו' אבל טעיתי לומר דנודרין שעורין כמנחת חוטא [3] וקנאות ולולי זה הייתי נודר חטים להכי מייתי חטין וכן בקמח טעה במנחת קנאות [4] ובשמן ובלבונה וכן בחצי עשרון לא ידע שצריך להביא עשרון שלם: **לא** שנו אלא מן השעורים. דמלי למיתלי בטעות כיון דאיכא אומרי דהויין משעורים אבל מן עדשים לא מייתי כלום דליכא למיתלי בטעותא דליכא של [עדשים]:

מבדי חזקיה בתאן מוקי לה מתני'. דמנחות בב"ש כו' ואומרים ב"ש דהוי נזיר מטעם דאמרי' אין אדם מוציא דבריו לבטלה מ"מ אפי' עדשים מייתי חיטין: **הדר** ביה חזקיה מהתיא. פי' ממאי דאוקי לה מתני' דמנחות בב"ש ומוקי לה בדברי יוחנן ובאומר: **מתניתין** קשיתיה בו' לייתי מן העדשים. כלומר אי מתניתין בבית שמאי ומטעם דאין אדם מוציא דבריו לבטלה ליתי עדשים דהוי רבותא טפי:

[5] **התם** משום טעותא הוא ובאומר אילו הייתי יודע הלכך כי אמר שעורים איכא למימר דטעה דים מנחה באה שעורים אבל בעדשים ליכא למיטעי דאין מנחה באה מהם כלל ולא גרס הכא בספר קסבר חזקיה בית שמאי בר' יהודה ובמנחות פ' המנחות (דף קנ.) לא גרסינן ליה והתם גרים אלא ש"מ משום דהוא בשעורים טעי בעדשים לא טעי ורבי יוחנן אמר [בו'] [6]: ד' [7] דאיכא למימר מיהדר הוא דקמיהדר ביה. דדיבור האחרון פותר הראשון דכשאמר מנחה משמע מנחה כשרה מסולת וכי הדר אמר מעדשים הדר מדיבור ראשון ופסק לשון ראשון: **אלא** כי קאמר מן השעורין ה"ק לא בא לפטור דבריו ראשונים דאמר הרי עלי מנחה [אלא] לפרש ולומר (כיון) שאמרי' מן השעורין ואפשרי ליקדום [8] במנחת העומר ובמנחת קוטה מיקדום ואי לא אפשר לה ליקדום במנחה לא יתחייב במנחה אחרת קמשמע לן דמייתי חיטין ולעולם בבית שמאי ומשום דאין אדם מוציא דבריו לבטלה:

פרה

בעדשים דאע"ג דאמר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא משגחינן ביה דסתמא דמילתא דבשעורין הוא דקא טעי אבל לא בעדשים: **לדבריו דחוקיה.** [9] קא"ל ר' יוחנן והכי קא"ל מ"ע הדרת בך משום דלא קתני ביה עדשים: **דלמא לא מיבעיא קאמר.** [10] דלא תימא דכי אמר מן העדשים דמייתי מנחה מעלייתא משום דאיכא למימר דכי אמר הרי עלי מנחה מנחה מעלייתא קבל עילויה והא דאמר בתר הכי מן העדשים משום דקא בעי למיהדר ביה קאמר דמידע ידע דמן העדשים אין מביאים כלום והרי לפטור עצמו קאמר ותפוס לשון ראשון ויבא מן החיטין: [11] **אלא כי אמר מן השעורין.** ודאי דלית לך למימר הכי דהואיל ומיטו קרינן דלבקריב קאמר והכי קאמר אם אפשר דקדשה כמנחת העומר וכמנחת

מתני' דלא כי האי תנא דתניא רבי נתן אומר בש"א נדור ונזיר וב"ה אומרים [1]נדור ואין נזיר ב"ש סברי לה כר"מ וכר' יהודה וב"ה סברי לה כרבי יוסי לישנא אחרינא אמרי לה רבי נתן אומר בית שמאי אומרים נדור ואינו נזיר ובית הלל אומרים לא נדור ולא נזיר ב"ש כרבי יהודה וב"ה כר"ש תנן התם [2]האומר הרי עלי מנחה להביא מן השעורים יביא מן החיטים קמח יביא סולת שלא בשמן ולבונה יביאנה בשמן ולבונה חצי עשרון יביא עשרון שלם עשרון ומחצה יביא שנים ר"ש [3]פוטר שלא התנדב כדרך המתנדבים מאן תנא דכי אמר הרי עלי מנחה מן השעורים מביא מן החיטים [4]אמר חזקיה במחלוקת שנויה [5]וב"ש היא לאו אמרי ב"ש כי אמר מן הגרוגרות ומן הדבילה הוי נזיר הכי נמי כי אמר מן השעורין מביא מן החיטים ורבי יוחנן אמר אפילו תימא דברי הכל [6]באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא נדרתי כך אלא כך אמר חזקיה לא שנו אלא שאמר מן השעורים אבל אמר מן העדשים לא מייתי ולא כלום מכדי חזקיה כמאן מוקים לה למתני' בבית שמאי והא עדשים לגבי מנחה כגרוגרות לגבי נזיר דמו וקאמרי בית שמאי הוי נזיר הדר ביה חזקיה ואמאי הדר ביה אמר רבא מתני' קשיתיה מאי איריא דתני מן השעורים ליתני מן העדשים אלא סבר חזקיה כי קאמרי ב"ש התם כרבי יהודה ורבי יוחנן אמר אפילו מן העדשים והא רבי יוחנן הוא דאמר באומר אילו הייתי יודע שאין נודרין כך לא נדרתי כך אלא כך לדבריו דחזקיה הוא דקאמר את מ"ט קא הדרת בך משום דלא קתני מן העדשים דלמא לא מיבעיא קאמר לא מיבעי' כי אמר מעדשים דמייתי מנחה מעלייתא דאיכא למימר מיהדר הוא דהדר ביה ותפוס לשון ראשון אלא [7] כי אמר מן השעורין ודאי דהכי קאמר אי קדשה כמנחת העומר או

נזיר הוי וכי היכי דלהלן אמרי ב"ש דכי אמר הריני נזיר מן הגרוגרות הוי נזיר מן היין גבי מנחות מאי איכא דאמר מן השעורין דהוי דבר הרלוי לגבי מזבח ליתני מן העדשים דהא עדשים לגבי מזבח כגרוגרות לגבי נזיר דמי אלא מתני' דמנחות בב"ש ולא תני בה מן העדשים אלמא דלא הוי טעמא דיביא מן החיטין אלא משום דהתנדב מן השעורין דבני הקרבנ ניכוו ולכוותה נמי גבי נזיר כי אמר הריני נזיר מן הגרוגרות לא הוי נזיר אלא נדור משום דבני נדר ניכוו [8]לב"ש אית לה [9]כר' יהודה ומתני' דמנחות בב"ש ולא בב"ה כלל (כלל) דאי בב"ה הא אמרי דאפילו נדור לא הוי משום דבלשון נזירות קא נדר הכא נמי כי אמר מן השעורים לא יביא מן החיטין אלא התנדב כדרך המתנדבין: **ור' יוחנן אמר אפילו מן העדשים.** יביא מן החטין: **והא ג"ר יוחנן כו'.** וכדמוקים לה בכגון דקא טעי אלמא דבמידי דטעי בה כגון שעורין משום דבני הקרבנ ניכוו [10][קא מוקי] מתני' דמנחות אבל לא בעדשים: **לדבריו דחוקיה.** [11]קא"ל ר' יוחנן והכי קא"ל מ"ע הדרת בך משום דלא קתני ביה עדשים: [12] **דלמא לא מיבעיא קאמר.** [13] דלא תימא דכי אמר מן העדשים דמייתי מנחה מעלייתא משום דאיכא למימר דכי אמר הרי עלי מנחה מנחה מעלייתא קבל עילויה והא דאמר בתר הכי מן העדשים משום דקא בעי למיהדר ביה קאמר דמידע ידע דמן העדשים אין מביאים כלום והרי לפטור עצמו קאמר ותפוס לשון ראשון ויבא מן החיטין: [14] **אלא כי אמר מן השעורין.** ודאי דלית לך למימר הכי דהואיל ומיטו קרינן דלבקריב קאמר והכי קאמר אם אפשר דקדשה כמנחת העומר

וכמנחת

1) נ"ל דאמר דבאומר הרי הן עלי קרבן פלוני:

מסורת הש"ס

1) מנחות קג., 2) [עם כל הסוגיות ע"ש], 3) גלגה הסם כל"ל, 4) כ"ל כמנחת העומר וכמנחת.

נוסחת הריב"ן

5) הלכך הוא"ל דגמר: 6) הוי נזיר דלית ליה לחקיק אלא סברא דהוי נזיר אלא טעמא כי: 7) דכ"ש: 8) הריני יהודה: 9) קאמר למתניתין: 10) קאמר:

הגהות הב"ח

(א) גב' תפוס לשון ראשון אלא אפי' כי אמר מן הטעורין אימא ודאי דהכי קאמר: (ב) רש"י ד"ה ור' יוחנן וכו' הלכך כיון דגמר נפשייה: (ג) ד"ה ואמאי הדר וכו' דמביא מן המתיון: (ד) ד"ה מתני' וכו' דאם טיעא וכו' גבי מנחות נמי כי אמר מן העדשים מייתי מן החיטים אמר מלי מירא דתני מן הטעורין דהוי דבר וכו' דגבי נזיר ניכוו לב"ש דאיתא לה: (ה) ד"ה והא אמר וכו' דגבי הקרבנ ניכוו קתני למתניתין: (ו) ד"ה גלגה לא מיבעיא כי אמר: (ז) ד"ה אלא אפילו כי אמר מן הטעורין דלית לן למימר הכי הואיל ומיטו קרינן ודאי דלבקריב כל"ל והכ"ל עם ד"ה וכמנחת קטנה:

גליון הש"ס

גמ' וב"ש היא. קשה לי הא טעמא דב"ש דאין שאלה בקדש היכי שייך בהריני נזיר דהיא נתפס בקדושה לגבי הכא באומר הרי עלי מנחה דלא הקדיש עדיין אלא חיל הקדש על שום דבר רק שקיבל עליו להביא מנחה והוי רק נדר בעלמא ומשמעו נראה דבאומר הרי עלי להביא עולה דמוקה ב"ש דיש לו המרה:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה יביא מן המתיון וכו' אלא דמוקמי. אלא דמוקמי נמתק וכ"ב זה טעמא דמנחת חוטא ב"ב בתה מן המתיון דוקא אלא כל"ל דעומר ומנחת קנאות לו כ"ל אלא דטעומר ומנחת עומר. אורח מיישר: ב) ד"ה באומר אילו הייתי יודע וכו' ומנחת חוטא נמתק מלא חוטא וכ"ב עומר: ג) בא"ד וכן בקמח טעה ומנחת קנאות וכמנחת ומנחת חוטא וכמנחת קנאות כל"ל ל"מ: ד) ד"ה המם משום דטעומ הוא וכו' ור' יוחנן אמר וכו' כ"ב כתן הכ"ל ותא"ב מכ"ד ולאמא:

הגהות התוספות

1. כ"ל ומיטו. 2. תיבות ולכו' יוחנן אמר כו' נמתקות. 3. כ"ל מה שאמר. 4. כ"ל אם אפשר.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com